

Обставини справи

Справа стосувалася обсягу позитивних зобов'язань Держави за статтею 8 Конвенції у зв'язку з поширенням у соціальних мережах приватною особою інформації про приватне та/або сімейне життя заявниці. Заявниця також посилалася на статтю 13 Конвенції.

Згідно з матеріалами справи, приблизно з 2012 року заявниця, як директорка клініки сурогатного материнства та засновниця неурядової організації (далі – НУО), що займається підвищенням обізнаності щодо, як стверджувалося, незаконних практик сурогатного материнства, почала викривати діяльність приватного агентства сурогатного материнства, очолюваного М. К., як таку, що включає різні незаконні практики. Заявниця неодноразово зверталася до органів прокуратури та інших органів з проханням розслідувати цю справу. Ці події зрештою призвели до особистої ворожнечі між цими двома особами, що привернуло значну увагу громадськості. Заявниця, очевидно, публікувала різну інформацію щодо М. К., що часто призводило до суперечок між ними у Facebook. Десь у 2019 році М. К. порушила судову справу проти заявниці (яка, згідно з інформацією в матеріалах справи, як видається, триває), вимагаючи, *inter alia*, заборонити заявниці публікувати дописи про неї в соціальних мережах.

14 червня 2016 року М. К. написала на своїй сторінці у Facebook наступний коментар щодо заявниці: «[Заявниця] також подала позов проти свого чоловіка у 2011 році, звинувативши його у спробі зґвалтування».

19 червня 2016 року М. К. опублікувала на своїй сторінці у Facebook наступний допис, який отримав 66 «вподобань»:

«Як і передбачалося, мій приїзд до Тбілісі та звернення [заявниці] до поліції виявилися одним і тим самим. Цього разу предметом скарги є те, що десь у коментарях я згадала про те, що вона подала позов проти свого чоловіка у 2011 році. ...».

Заявниця, використовуючи Facebook-акаунт своєї НУО, що має приблизно 9 000 підписників, засудила поширення М. К. інформації щодо її приватного життя (не опублікувавши при цьому оригінальний допис М. К.). Зокрема, 19 червня 2016 року заявниця опублікувала довгий допис, у якому звинуватила М. К. у порушенні її права на приватність. Він отримав приблизно 300 коментарів та 1 000 вподобань і був поширений 400 разів. 23 червня 2016 року заявниця поширила ту саму інформацію, зібравши приблизно 200 вподобань, 40 поширень та 25 коментарів. Здається, що на той час оригінальний допис М. К. все ще був доступний на її сторінці. 15 лютого 2020 року заявниця знову опублікувала допис щодо ймовірного порушення приватності з боку М. К. Цей допис отримав понад 1 600 вподобань, 200 поширень та численні коментарі.

20 червня 2016 року прокуратура на підставі скарги заявниці порушила кримінальну справу щодо розголошення інформації про приватне життя («кримінальна справа»). Правоохоронні органи допитали заявницю, М. К. і матір

М. К. М. К. заявила, що заявниця постійно поширювала про неї неправдиву інформацію. Щодо інформації, яку вона поширювала про заявницю, вона не могла пригадати точне джерело, з якого дізналася про, як стверджувалося, факти, що стосуються приватного життя заявниці, але зазначила, що знала про них вже давно. Слідчі органи також перевірили відповідні акаунти в соціальних мережах та оскаржувані дописи.

Крім того, органи влади отримали інформацію про іншу кримінальну скаргу, подану заявницею у 2012 році щодо поширення у ЗМІ інформації про сімейний конфлікт, згаданий у дописі М. К. Зокрема, у 2012 році ЗМІ повідомляли про постановлення заборонного судового наказу щодо чоловіка заявниці. На той час заявниця подала кримінальну скаргу проти журналістів, стверджуючи, що в ефірі було розкрито особисту інформацію, оскільки було ідентифіковано як її чоловіка, так і її саму, оскільки їхні імена були видні на судовому наказі, показаному в ЗМІ. 6 лютого 2012 року органи припинили це розслідування, повідомивши заявниці, що її скарга не містила ознак кримінального правопорушення, та зазначивши, що ця справа належить до компетенції цивільних судів.

Заявниця п'ять разів зверталася з проханням надати їй процесуальний статус потерпілої в рамках відкритої кримінальної справи. Прокуратура спочатку повідомила їй, що розслідування ще триває і що рішення буде прийнято на пізнішому етапі, якщо з'являться достатні *prima facie* докази кримінального правопорушення. Її останній запит, датований 22 червня 2021 року, був відхилений прокурором на тій підставі, що таких *prima facie* доказів встановлено не було. Це рішення підлягало оскарженню до вищого прокурора, а згодом – до суду; однак заявниця не скористалася цією можливістю.

Згідно з інформацією у матеріалах справи, кримінальна справа залишається відкритою.

Посилаючись на статтю 8 та 13 Конвенції, заявниця стверджувала, що Держава не виконала свого позитивного зобов'язання щодо захисту її приватного та/або сімейного життя від втручання з боку М. К.

Оцінка Суду

Уряд, зокрема, зауважив, що справа стосувалася дрібної суперечки між приватними особами, до якої стаття 8 не застосовувалася *ratione materiae* відповідно до Конвенції; що заявниця не зазнала істотних збитків, оскільки інформація, поширена М. К., вже була у відкритому доступі; що заявниця не вичерпала ефективних засобів правового захисту, не порушивши цивільного провадження проти зазначеної особи; або що скарга була явно необґрунтованою з огляду на власну роль заявниці у поширенні інформації, оприлюдненої М. К., і що Конвенція не передбачає права на «приватну помсту».

Заявниця відповіла, *inter alia*, що цивільно-правовий засіб захисту не був би ефективним у її випадку, оскільки інформація, оприлюднена М. К., не містила неправдивих фактів, і, у будь-якому разі, суть її справи полягала у встановленні того, як М. К. отримала інформацію, та у притягненні її до відповідальності за

оприлюднення особистої інформації щодо заявниці, що негативно вплинуло на її психологічне благополуччя.

Що стосується обставин даної справи Суд не мав потреби розглядати всі заперечення, висунуті Урядом, оскільки скарга в будь-якому разі є неприйнятною з наступних підстав.

Припускаючи застосовність статті 8 Конвенції Суд зазначив, що дана справа не стосується серйозних актів насильства з боку приватних осіб, що зумовлюють обов'язок органів влади застосовувати механізми кримінального права для ефективного розслідування та судового переслідування (див. ухвалу у справі *B.V. and Others v. Croatia* (ухв.), № 38435/13, § 151-154, від 15 грудня 2015 року, з подальшими посиланнями). Натомість вона стосується тривалого спору між приватними особами та використання соціальних мереж для поширення інформації про заявницю, яка, принаймні за змістом, була у відкритому доступі протягом кількох років.

Отже, у даній справі йдеться про менш серйозні дії між особами, які можуть порушувати психологічну недоторканність, стосовно яких зобов'язання Держави за статтею 8 Конвенції щодо забезпечення та практичного застосування адекватної правової бази, що надає захист, не завжди вимагає наявності ефективної норми кримінального права, яка б охоплювала конкретний вчинок. Правова база може також складатися з цивільно-правових засобів захисту, здатних забезпечити достатній захист (див. рішення у справі *Söderman v. Sweden* [ВП], № 5786/08, § 85, ЄСПЛ 2013, та згадану ухвалу у справі *B.V. and Others*, § 154 *in fine*).

Суд взяв до відома наполягання заявниці на тому, що кримінальне розслідування ще не встановило, яким чином зазначена приватна особа отримала доступ до інформації щодо її приватного життя. Однак Суд не міг не врахувати, що, окрім наявності у відкритому доступі інформації щодо сімейного конфлікту заявниці, вже у 2012 році відповідні органи повідомили заявниці, що розв'язання таких питань, як у даній справі, належить до компетенції цивільних судів (див. ухвалу у справі *Noveski and Others v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* (ухв.), № 25163/08 та 2 інших, § 61 та 68, від 13 вересня 2016 року). Проте у даній справі вона вирішила не користуватися цим засобом правового захисту вважаючи, що кримінально-правовий засіб є найбільш доцільним для притягнення М. К. «до відповідальності». Однак Суд ще раз наголосив, що Конвенція не гарантує заявнику права на забезпечення притягнення до відповідальності та засудження третьої особи або права на «приватну помсту» (див. рішення у справі *Öneryıldız v. Turkey* [ВП], № 48939/99, § 147, ЄСПЛ 2004-XII).

У цьому контексті, навіть припускаючи, що обов'язок органів влади застосовувати засоби кримінально-правового захисту був застосовним у даній справі, та з огляду на можливу роль самої заявниці у приверненні уваги громадськості до її справи, а також на те, що оскаржувана інформація була у відкритому доступі протягом кількох років, Суд зазначив, що органи прокуратури вжили різних слідчих заходів без затримки та без очевидних упущень. Отже, у матеріалах справи не було нічого, що свідчило б про будь-які недоліки у розгляді справи національними органами влади.

Відповідно, з огляду на відповідь органів влади на клопотання заявниці про втручання, вже вжиті заходи та наявність процедури цивільного відшкодування, Суд не міг виявити жодних ознак недоліків у застосуванні відповідної національної правової системи в обставинах даної справи.

З огляду на вищевикладене, ЄСПЛ вважав, що цю заяву має бути відхилено відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції.

Висновок

Заяву визнано неприйнятною та відхилено.

Ухвала в цій справі прийнята Комітетом 3 березня 2026 року, оприлюднена 26 березня 2026 року та є остаточною.